

Sınrsız Eğitim ve Araştırma Dergisi

The Journal of Limitless Education and Research

*Kasım 2022
Cilt 7, Sayı 3*

*November 2022
Volume 7, Issue 3*

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi
Kasım 2022, Cilt 7, Sayı 3
The Journal of Limitless Education and Research
November 2022, Volume 7, Issue 3

Sahibi

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ

Owner

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ

Editör

Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK

Editor in Chief

Assoc. Prof. Dr. Ayşe Derya IŞIK

Editör Yardımcısı

Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU

Assistant Editor

Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU

Yazım ve Dil Editörü

Doç. Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI
Doç. Dr. İbrahim Halil YURDAKAL
Doç. Dr. Serpil ÖZDEMİR

Philologist

Assoc. Prof. Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI
Assoc. Prof. Dr. İbrahim Halil YURDAKAL
Assoc. Prof. Dr. Serpil ÖZDEMİR

Yabancı Dil Editörü

Doç. Dr. Gülden TÜM
Doç. Dr. Tanju DEVECİ
Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU

Foreign Language Specialist

Assoc. Prof. Dr. Gülden TÜM
Assoc. Prof. Dr. Tanju DEVECİ
Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU

İletişim

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneği
06590 ANKARA – TÜRKİYE
e-posta: editor@sead.com.tr
sead@sead.com.tr

Contact

Limitless Education and Research Association
06590 ANKARA – TURKEY
e-mail: editor@sead.com.tr
sead@sead.com.tr

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi (SEAD), yılda üç kez yayımlanan uluslararası hakemli bir dergidir. Yazıların sorumluluğu, yazarlarına aittir.

Journal of Limitless Education and Research(J-LERA) is an international refereed journal published three times a year. The responsibility lies with the authors of papers.

İNDEKSLER / INDEXED IN

Editörler Kurulu (Editorial Board)

Computer Education and Instructional Technology Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi	Doç. Dr. Hasan ÖZGÜR Dr. Barış ÇUKURBAŞI	Trakya Üniversitesi, Türkiye Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
Educational Sciences Eğitim Bilimleri	Doç. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK BÜLBÜL Doç. Dr. Gülenaz ŞELÇUK Doç. Dr. Menekşe ESKİCİ	Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye Kırklareli Üniversitesi, Türkiye
Science Fen Eğitimi	Prof. Dr. Nurettin ŞAHİN Dr. Yasemin BÜYÜKŞAHİN	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye Bartın Üniversitesi, Türkiye
Art Education Güzel Sanatlar Eğitimi	Dr. Seçil KARTOPU	Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara
Lifelong Learning Hayat Boyu Öğrenme	Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ Prof. Dr. Thomas R. GILLPATRICK Assoc. Prof. Dr. Tanju DEVECİ	Ankara Üniversitesi, Türkiye Portland State University, USA Khalifa University of Science and Technology, UAE
Teaching Mathematics Matematik Eğitimi	Prof. Dr. Erhan HACİÖMEROĞLU Doç. Dr. Burçin GÖKKURT Dr. Aysun Nüket ELÇİ	Temple University, Japan Bartın Üniversitesi, Türkiye Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
Pre-School Education Okul Öncesi Eğitimi	Doç. Dr. Neslihan BAY Dr. Burcu ÇABUK	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye Ankara Üniversitesi, Türkiye
Primary Education Sınıf Eğitimi	Prof. Dr. Sabri SİDEKLİ Doç. Dr. Oğuzhan KURU Doç. Dr. Özlem BAŞ Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK Doç. Dr. Yalçın BAY	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Türkiye Hacettepe Üniversitesi, Türkiye Ordu Üniversitesi, Türkiye Anadolu Üniversitesi, Türkiye
Teaching Social Studies Sosyal Bilgiler Eğitimi	Doç. Dr. Cüneyit AKAR	Uşak Üniversitesi, Türkiye
Teaching Turkish Türkçe Öğretimi	Prof. Dr. Fatma KIRMIZI Prof. Dr. Nevin AKKAYA Doç. Bilge BAĞCI AYRANCI Doç. Dr. Serpil ÖZDEMİR	Pamukkale Üniversitesi, Türkiye Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye Bartın Üniversitesi, Türkiye
Teaching Turkish to Foreigners Yabancılara Türkçe Öğretimi	Prof. Dr. Apollinaria AVRUTİNA Prof. Dr. Yuu KURIBAYASHI Assoc. Prof. Dr. Galina MISKINIENE Assoc. Prof. Dr. Könül HACIYEVA Assoc. Prof. Dr. Xhemile ABDIU Doç. Dr. Gülden TÜM Lecturer Dr. Feride HATİBOĞLU Lecturer Semahat RESMİ CRAHAY	St. Petersburg State University, Russia Okayama University, Japan Vilnius University, Lithuania Azerbaijan National Academy of Sciences, Azerbaijan Tiran University, Albania Çukurova Üniversitesi, Türkiye University of Pennsylvania, USA PCVO Moderne Talen Gouverneur, Belgium
Foreign Language Education Yabancı Dil Eğitimi	Prof. Dr. Arif SARIÇOBAN Prof. Dr. Işıl ULUÇAM-WEGMANN Prof. Dr. İ. Hakkı MİRİCİ Prof. Dr. İlknur SAVAŞKAN Assoc. Prof. Dr. Christina FREI Doç. Dr. Bengü AKSU ATAÇ Dr. Ulaş KAYAPINAR Dr. Nurcan KÖSE	Selçuk Üniversitesi, Türkiye Universität Duisburg-Essen, Germany Hacettepe Üniversitesi, Türkiye Bursa Uludağ Üniversitesi, Türkiye University of Pennsylvania, USA Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi, Türkiye American University of the Middle East (AUM), Kuwait American University of the Middle East (AUM), Kuwait

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 7, Sayı 3

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 7, Issue 3

Yayın Danışma Kurulu (Editorial Advisory Board)

- Prof. Dr. Ahmet ATAÇ, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ahmet GÜNŞEN, Trakya Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ahmet KIRKILIÇ, Ağrı Çeçen Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali Murat GÜLER, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali YAKICI, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Apollinaria AVRUTINA, St. Petersburg State University, Russia
Prof. Dr. Arif ÇOBAN, Konya Selçuk Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Asuman DUATEPE PAKSU, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Duygu UÇGUN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Efe AKBULUT, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Erhan Selçuk HACIÖMEROĞLU, Temple University, Japan
Prof. Dr. Erika H. GILSON, Princeton University, USA
Prof. Dr. Erkut KONTER, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Erol DURAN, Uşak Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ersin KIVRAK, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Esra BUKOVA GÜZEL, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Fatma AÇIK, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Fatma KIRMIZI, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Fredricka L. STOLLER, Northern Arizona University, USA
Prof. Dr. Gizem SAYGILI, Karaman Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Hakan UŞAKLI, Sinop Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Hüseyin ANILAN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Hüseyin KIRAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. İbrahim COŞKUN, Trakya Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. İhsan KALENDEROĞLU, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. İlknur SAVAŞKAN, Bursa Uludağ Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. İlze IVANOVA, University of Latvia, Latvia
Prof. Dr. İsmail MİRİCİ, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Jack C RICHARDS, University of Sydney, Avustralia

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 7, Sayı 3

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 7, Issue 3

- Prof. Dr. Kamil İŞERİ, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Levent MERCİN, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Leyla KARAHAN, Gazi Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Liudmila LIASHCHOVA, Minsk State Linguistics University, Belarus
- Prof. Dr. Mehmet Ali AKINCI, Rouen University, France
- Prof. Dr. Meliha YILMAZ, Gazi Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Merih Tekin BENDER, Ege Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Mustafa Murat İNCEOĞLU, Ege Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Nergis BİRAY, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Nesrin İŞİKOĞLU ERDOĞAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Nevin AKKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Nezir TEMUR, Gazi Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Nil DUBAN, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Nurettin ŞAHİN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Pınar GİRMEN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Sabri SİDEKLİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Serap BUYURGAN, Başkent Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Serdar TUNA, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Serdarhan Musa TAŞKAYA, Mersin Üniversitesi
- Prof. Dr. Seyfi ÖZGÜZEL, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Songül ALTINIŞIK, TODAİE Emekli Öğretim Üyesi, Türkiye
- Prof. Dr. Süleyman İNAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Şafak ULUÇINAR SAĞIR, Amasya Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Şahin KAPIKIRAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Şerif Ali BOZKAPLAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Tahir KODAL, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Tazegül DEMİR ATALAY, Kafkas Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Thomas R. GILLPATRICK, Portland State University, USA.
- Prof. Dr. Todd Alan PRICE, National-Louis University, USA
- Prof. Dr. Turan PAKER, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Umut SARAÇ, Bartın Üniversitesi, Türkiye

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 7, Sayı 3

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 7, Issue 3

-
- Prof. Dr. William GRABE, Northern Arizona University, USA
Prof. Dr. Yasemin KIRKGÖZ, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Yuu KURIBAYASHI, Okayama University, JAPAN
Prof. Dr. A. Işıl ULUÇAM-WEGMANN, Universität Duisburg-Essen, Deutschland
Assoc. Prof. Dr. Sevinc QASİMOVA, Bakü State University, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Carol GRIFFITHS, University of Leeds, UK
Assoc. Prof. Dr. Christina FREI, University of Pennsylvania, USA
Assoc. Prof. Dr. Könül HACIYEVA, Azerbaijan National Academy of Sciences, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Salah TROUDI, University of Exeter, UK
Assoc. Prof. Dr. Suzan CANHASI, University of Prishtina, Kosovo
Assoc. Prof. Dr. Şaziye YAMAN, American University of the Middle East (AUM), Kuwait
Assoc. Prof. Dr. Tanju DEVECİ, Khalifa University of Science and Technology, UAE
Assoc. Prof. Dr. Xhemile ABDIU, Tiran University, Albania
Assoc. Prof. Dr. Galina MISKINIENE, Vilnius University, Lithuania
Assoc. Prof. Dr. Spartak KADIU, Tiran University, Albania
Doç. Dr. Abdullah ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Abdurrahman ŞAHİN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ahmet BAŞKAN, Hitit Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Anıl ERTOK ATMACA, Karabük Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Aydın ZOR, Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK BÜLBÜL, Selçuk Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Behice VARIŞOĞLU, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Berna Cantürk GÜNHAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Bilge AYRANCI, Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Burçin GÖKKURT ÖZDEMİR, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Cüneyit AKAR, Uşak Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Demet GİRGİN, Balıkesir Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Dilek FİDAN, Kocaeli Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Esin Yağmur ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Feryal BEYKAL ORHUN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 7, Sayı 3

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 7, Issue 3

- Doç. Dr. Filiz METE, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Fulya ÜNAL TOPÇUOĞLU, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Funda ÖRGE YAŞAR, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Gülden TÜM, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Gülenaz SELÇUK, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Güliz AYDIN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Hasan ÖZGÜR, Trakya Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. İbrahim Halil YURDAKAL, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Mehmet Celal VARIŞOĞLU, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Melek ŞAHAN, Ege Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Meltem DEMİRCİ KATRANCI, Gazi Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Menekşe ESKİCİ, Kırklareli Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Nazan KARAPINAR, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Neslihan BAY, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Nil Didem ŞİMŞEK, Süleyman Demirel Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Orhan KUMRAL, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Özlem BAŞ, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Ruhan KARADAĞ, Adıyaman Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Salim PİLAV, Kırıkkale Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Sayım AKTAY, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Sevgi ÖZGÜNGÖR, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Sibel KAYA, Kocaeli Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK, Ordu Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Şahin ŞİMŞEK, Kastamonu Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Ufuk YAĞCI, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Vesile ALKAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Yalçın BAY, Anadolu Üniversitesi, Türkiye
- Dr. Öğr. Üyesi Aysun Nüket ELÇİ, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
- Dr. Öğr. Üyesi Banu ÖZDEMİR, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye
- Dr. Öğr. Üyesi Barış ÇUKURBAŞI, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
- Dr. Öğr. Üyesi Emel GÜVEY AKTAY, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 7, Sayı 3

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 7, Issue 3

- Dr. Öğr. Üyesi Hasan Hüseyin MUTLU, Ordu Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Seçil KARTOPU, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Üzeyir SÜĞÜMLÜ, Ordu Üniversitesi, Türkiye
Dr. Bağdagül MUSSA, University of Jordan, Jordan
Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Dr. Düriye GÖKÇEBAĞ, University of Cyprus, Language Centre, Kıbrıs
Dr. Erdost ÖZKAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Dr. Feride HATİBOĞLU, University of Pennsylvania, USA
Dr. Hanane BENALI, American University of the Middle East (AUM), Kuwait
Dr. Nurcan KÖSE, American University of the Middle East (AUM), Kuwait
Dr. Ulaş KAYAPINAR, American University of the Middle East (AUM), Kuwait
Dr. Nader AYİŞH, Khalifa University of Science and Technology, UAE

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 7, Sayı 3

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 7, Issue 3

Bu Sayının Hakemleri (Referees of This Issue)

- Prof. Dr. Fatma KIRMIZI, Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim COŞKUN, Trakya Üniversitesi
Prof. Dr. Nevin AKKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Serdarhan Musa TAŞKAYA, Mersin Üniversitesi
Doç. Dr. Gökhan ILGAZ, Trakya Üniversitesi
Doç. Dr. Gülden TÜM, Çukurova Üniversitesi
Doç. Dr. İbrahim Halil YURDAKAL, Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Levent VURAL, Trakya Üniversitesi
Doç. Dr. Serpil DURĞUN, Muş Alparslan Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Bahtinur MÖNGÜ, Erzurum Teknik Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Aydın BAŞAR, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Seçil KARTOPU, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Tuğba ECEVİT, Düzce Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ufuk GÜVEN, Düzce Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Yasemin BÜYÜKŞAHİN, Bartın Üniversitesi
Dr. Ulaş İLİC, Pamukkale Üniversitesi

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 7, Sayı 3

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 7, Issue 3

Dear Readers,

We are delighted to present you the November 2022 issue of the Journal of Limitless Education and Research.

The aim of our Journal, which has been published continually by the Limitless Education and Research Association (SEAD) since 2016, is to contribute scientifically to the field of education and research. For this purpose, priority is given to publishing theoretical and applied studies and sharing scientific information at national and international level.

The Limitless Journal of Education and Research is published three times a year, scanned in various national and international indexes, and receives numerous citations. Our Journal with an impact factor of 0.5 in SOBIAD 2021 is among the first 90 journals published in our country.

SEAD Journal is published with the scientific contributions and support of academicians working in Turkey and abroad, such as articles, research and projects. Our journal has been publishing for six years without compromising its academic and scientific quality. We would like to thank all the editors, writers, referees and translators who contributed to the preparation and publication of our journal.

In this issue of our journal, as in other issues, eight scientific research and articles related to education are included. These studies are presented in two languages, Turkish and English.

We hope that our journal will make significant contributions to the field of education and research. With our best regards.

LIMITLESS EDUCATION AND RESEARCH ASSOCIATION

Sınrsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 7, Sayı 3

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 7, Issue 3

Deđerli Okuyucular,

Sizlere Sınrsız Eğitim ve Araştırma Dergisinin Kasım 2022 sayısını sunmaktan mutluluk duyuyoruz.

Sınrsız Eğitim ve Araştırma Derneği (SEAD) tarafından 2016 yılından bu yana kesintisiz olarak yayınlanan Dergimizin amacı, eğitim ve araştırma alanına bilimsel yönden katkı sağlamaktır. Bu amaçla kuramsal ve uygulamalı çalışmalarını yayınlamaya, bilimsel bilgileri ulusal ve uluslararası düzeyde paylaşmaya öncelik verilmektedir.

Sınrsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, yılda üç sayı olarak yayınlanmakta, çeşitli ulusal ve uluslararası indekslerde taranmakta ve çok sayıda atıf almaktadır. SOBIAD 2021 yılı etki faktörü 0,5 olan Dergimiz, ülkemizde yayınlanan ilk 90 dergi arasında yer almaktadır.

SEAD Dergisi, yurt içi ve yurt dışında görevli akademisyenlerin makale, araştırma, proje gibi bilimsel katkı ve destekleriyle yayınlanmaktadır. Akademik ve bilimsel kalitesinden ödün vermeden altı yıldır yayın hayatını sürdürmektedir. Dergimizin hazırlanması ve yayınlanmasında emeği geçen bütün editör, yazar, hakem ve çevirmenlere teşekkür ediyoruz.

Dergimizin bu sayısında diğer sayılarda olduğu gibi eğitimle ilgili sekiz bilimsel araştırma ve makaleye yer verilmiştir. Bu çalışmalar Türkçe ve İngilizce olarak iki dilde sunulmuştur.

Dergimizin eğitim ve araştırma alanına önemli katkılar getirmesini diliyoruz. Saygılarımızla.

SINIRSIZ EĞİTİM VE ARAŞTIRMA DERNEĞİ

TABLE OF CONTENTS

İÇİNDEKİLER

Article Type: Review
Makale Türü: Derleme

Firdevs GÜNEŞ

What is the Main Idea? How is it found? 357-390
Ana Fikir Nedir? Nasıl Bulunur?

Article Type: Research
Makale Türü: Araştırma

Doğan BULU, Görkem AVCI

Teacher's Opinions About Remedial Education Program in Primary Schools 391-421
İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP) Hakkında Öğretmen Görüşleri

Yalçın BAY, Leyla BALTAYEVA

The Views of Classroom Teachers about the Math Teaching with Games 422-471
Sınıf Öğretmenlerinin Oyunla Matematik Öğretimine İlişkin Görüşleri

Menekşe ESKİCİ, Maide KÜÇÜKKARIŞ

Analysis on the Problems Encountered in the Application of Transported Education in Primary Education 472-512
İlköğretimde Taşınabilir Eğitim Uygulamasında Karşılaşılan Sorunların Analizi

İbrahim Halil YURDAKAL

Metaphoric Perceptions of Adults on Digital Concepts in Education 513-542
Eğitimde Dijital Kavramlara İlişkin Yetişkinlerin Metaforik Algıları

Özge TARHAN

Developing the Level of Political Conversation of Parents with Their Children 543-571
Ailelerin Çocuklarıyla Siyaset Konuşma Düzeyi Ölçeğinin Geliştirilmesi

Feryal BEYKAL ORHUN, Sultan Alev DİRİN

Pandemic Period Images in Middle School Students' Pictures (Case of Denizli Province) 572-606
Ortaokul Öğrencilerinin Resimlerinde Pandemi Dönemi İmgeleri (Denizli İli Örneği)

The Journal of Limitless Education and Research
Volume 7, Issue 3, 357 - 390

DOI: 10.29250/sead.1167802

Received: 27.08.2022

Article Type: Review

Accepted: 25.09.2022

What is the Main Idea? How is it found?

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara University, firdevs.gunes@gmail.com

Abstract: Reading, which opens the door of knowledge treasures, is one of the skills that develops language and mental skills at a high level. This skill starts with school and continues throughout life. In this process, various techniques are taught to improve students' reading and comprehension skills. The first of these is to find the main idea. In order to find the main idea, supporting ideas, subject and important information in a text, it is necessary to find the main idea. The main idea is the main idea, main message or main idea given in a paragraph or text. It is a short, concise, and original idea. It forms the heart of the text. At the same time, it gives direction to the subject and content in the text. The main idea facilitates processes such as understanding what is given in a text or paragraph, structuring the read information in his mind, summarizing, making connections within and outside the text. Studies show that some students have difficulty in finding the main idea and are not taught well. Therefore, the article focuses on developing main idea finding skills. With this understanding, first the definition and basic features of the main idea are given, and its relationship with other concepts is explained. The difference of the main idea from the secondary ideas and the subject is discussed, the stages of finding the main idea and the activities to be done are included. In addition, attention is drawn to the role of the teacher in this process. It is suggested that for an effective reading and comprehension, students' main idea finding skills should be developed.

Keywords: Reading, Main idea, Secondary ideas, Topic.

1. Introduction

Reading is one of the most significant skills that shape the future of an individual. No matter how food and sports are necessary for the body, reading is beneficial for the mind. Reading stimulates the brain and develops the mind. Brain should be active and functioning every day to be alive and productive, just like all muscles in the body. Reading is the most effective way of activating and working the mind. It develops linguistic, mental and sentimental skills of individuals on top level and facilitates processes such as thinking, comprehending, questioning, exploring, and analyzing. Reading opens the doors of the treasury in books and directly contributes to learning new information, communicating, and personal improvement. Highly significant skills such as reading should be necessary to let students acquire at early ages.

Development of reading skills starts with schooling. In elementary schools, students are firstly taught reading and writing, and then they are given various texts and books. In order to improve reading and comprehension skills, students need to find the basic idea, supporting ideas, topic and important information in the text they read. In order to achieve this, various activities are carried out, effective strategies are taught, and graphical models are utilized. These directly contribute to the teaching of finding main idea. The development of the skills of finding the main idea of a text read by students should be mandatory. For this purpose, various strategies such as questioning, visualization, summarizing, making connections between events, activating preliminary information are used (Morissette, 2017).

The ability to find the main idea facilitates a good understanding of what is given in a text or paragraph, structuring the information read in the mind, logically organizing ideas in the process of producing text, establishing connections in and out of the text. A student benefits from the main idea while preparing for an exam, summarizing a text, listening to a presentation, visualizing a movie or a message, editing the content of a paragraph during writing (Morissette, 2017). Thus, the process of finding the main idea is dramatically underlined and an effort is done to teach it well.

Studies reveal that most students at elementary and middle school level have difficulties with comprehending what they read and finding the main idea. It is seen that some students fail to determine the most significant information in the text and identify the main idea while taking notes. The teachers, on the other hand, state that they have difficulties with teaching to find the main idea and it is not taught well enough (Martinez, 1994; Toterau, 2005). Similar problems are also mentioned in our country. Studies in our country reveal that students cannot find the main

idea from a text and answer questions completely and clearly, and have difficulties with finding the main idea (Uysal & Pala, 2022). In short, the fact that students have insufficient ability to find the main idea for students appears as a significant problem.

On the other hand, there are different opinions among students, teachers and experts about finding the main idea. This difference results from the reasons such as having confusion about the main idea and the topic, changing of the significant information that depends on the author and the reader, having different features of text types, giving the main idea explicitly or implicitly in the text and presenting it in different places in the text. This article aims at discussing what the main idea is, its basic features, concepts of main idea and other components, their relations to one another, and how the main idea in paragraphs and texts could be found. It is aimed that main idea is learned well by students, their existing mistakes are prevented, and their linguistic and cognitive skills such as reading and comprehending are improved.

1.1. What is Main Idea?

The essential idea, main message or emphasized elementary idea given in a paragraph or text is called *main idea*. It is a thought that is short, essential, and unique. Main idea constitutes the heart of the text. It includes the main message that the author would like to convey to audiences directly or indirectly. As known, opinion texts are written for the purpose of explaining an opinion, listing its positive and negative aspects and so on. It is impossible to mention any text purposelessly written. Main idea reveals the purpose of writing the text. It emerges as the reason why an author indites. In the same vein, it wises topic and content. Thus, the main idea is significantly emphasized.

There are numerous ideas in oral or written texts. These are threefold: main ideas, secondary ideas, and details. The first one is the main idea. The concept "main idea" is used for being the unique idea emphasized in the text. Main idea is the sentence that summarizes a text in the best manner. This sentence is called "*main idea sentence*." In this sentence, the purpose and message of an author is presented clearly, understandably, and simply. At the same time, it leads other surrounding sentences that contain information, events, and examples in the text.

The ideas, explaining and supporting the main idea, are called secondary ideas in a text. These encompass the main idea and gain importance to carry secondary significance in the discourse. They are given in examples, events, data, and information, and they strengthen main idea. The third group are details. These are the details that enclose secondary ideas, or the

supplementary information in the text. Detailed sentences facilitate the transition from an idea to another, and support the meaning of significant sentences they enclose (Güneş, 2015).

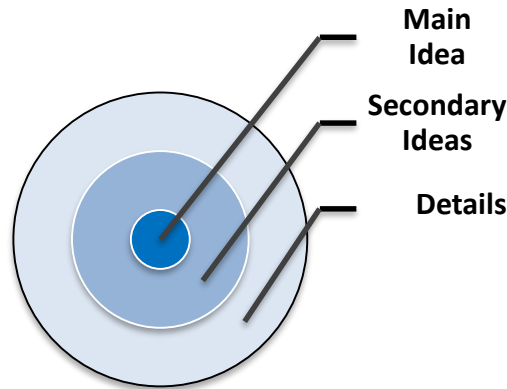

Figure 1. Relation of the main idea and secondary ideas.

Determining the main idea of a text provides various benefits for students during reading or listening process. These are listed as comprehending a text thoroughly, fitting the information in a text in the mind, remembering, and summarizing text easily (Boudreau, 2022). Determining the main idea not only helps reading but also oral communication. For instance, it facilitates understanding while listening to a presentation and/or visualizing a movie or verbal message. Additionally, it affects writing skills, and helps processes such as organizing ideas well during text production process, arranging thoughts, and establishing an intra- and extra-textual connections (Morissette, 2017). In order to develop reading and comprehension skills of students, the studies related to the determination of main idea should be emphasized starting from the primary school.

1.2. Main Features

Main idea means the most significant information in a text. *In order to find the main idea, it is necessary to choose the significant information and skip the insignificant details.* Yet, what is significant information? For whom is it significant? Significant information is considered in two ways in any text. The former one is textual and the latter is contextual (Giasson, 2011).

-*Textually*, significant information is the one determined by the author. In other words, it is the information noteworthy for the author and given in the text. It is presented to the readers as significant information. This information is fixedly placed in the text and is unchangeable from reader to reader. In order to determine this, information in the text is utilized.

-Contextually significant information is the one determined by the readers. The importance of this information depends on the purpose of reading. Reader determines it based on the purpose of reading. Therefore, contextually significant information changes according to the reader. Especially, most of the young readers and students believe that ideas that personally concern them are more significant (Giasson, 2011). This perspective directly affects studies on determining main ideas and causes confusion. In order to prevent this, students need to learn how to distinguish between two types of information. In the studies on determining main idea, the information the author gives as significant should be taken into consideration.

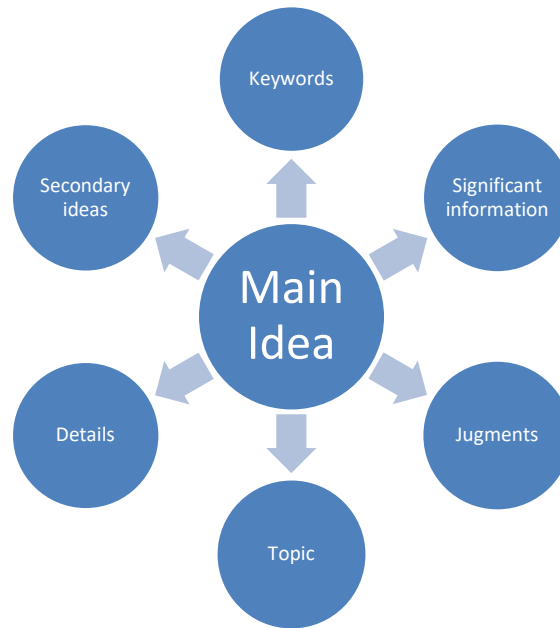

Figure 2. Concepts related to main idea

Main idea constitutes the core of a text. It leads to secondary ideas, details, topic, key words, significant information, judgments, and so on in the text. Key words give information about the content of a text. Secondary ideas and significant information should be related to the main idea closely or remotely. Hence, main idea is the most comprehensive judgment or inference that could be deduced from a text. In brief, all sentences of paragraph or text enclose and support the main idea.

Main idea is mostly given as a summary sentence, and it is called main idea sentence. Main idea sentence brings unity and integrity to a text since the story line of the writing is built on the main idea sentence. A well-written main idea sentence has some features. Therefore, a main idea should be as follows:

- It includes the core of the text.

- It states a thought, not a topic.
- It is expressed briefly.
- It is clear and understandable, not lead to different interpretations.
- It is general and universal.
- It leads to the sentences in the text such as explanation, event, example, comparison, cause effect and so on.

Another feature of main idea is that it is given explicitly or implicitly. Main idea is explicitly given in many texts. Finding these kinds of main ideas are highly easy. These are found as one or two sentences at the beginning, in the middle or at the end of a paragraph (Morissette, 2017). Generally, introduction and conclusion sentences seem appropriate to be the main idea as it is a written rule that what are told in these sections of paragraphs should be summarized. In case the main idea is not in a sentence form in the text, the reader needs to deduce it themselves by reading the whole text. In some texts, there appears more than one main idea; however, in a well-prepared text there is only one main idea. In fact, implicitly given main ideas are not like this. They are given in the text in an unclear or disorderly manner. Sometimes, the main idea is stated in nowhere in a text (Güneş, 2015; Lachapelle, 2006; Saskatchewan, 2001). In such cases, readers need to deduce the implicit main idea from secondary ideas and details or to form it themselves (Morissette, 2017). Shortly, it is difficult to find main idea inserted implicitly.

1.3. Secondary Ideas

These are the supportive ideas of main idea. In other words, the ideas that support the main idea are called secondary ideas. Generally, they are given in the form of examples, events, explanations, announcements and so on within the framework of the main idea (Piste d'Enseignement, 2019). In order for students to understand the text well, they need to distinguish between the secondary ideas and the main idea. So, what are the aspects that separate main idea and secondary ideas? A table is given below in order for students to realize and find this difference easily.

Table 1.
Different aspects of main idea and secondary ideas

Main Idea	Secondary Ideas
Main idea represents the essential message that the author wishes to convey to the reader in line with the purpose of the text.	Secondary ideas contribute to explain main idea in a detailed way, to support and strengthen it. They represent fingers of a hand.
Main idea constitutes the heart of the text whereas paragraph constitutes the backbone.	Secondary ideas are given with events, information, examples, and opposite examples supporting the main idea.
Main idea contains very little detail.	Secondary ideas contain a lot of details regarding main idea.
Main idea is single.	All of the secondary ideas in a text are closely or remotely connected to the main idea
Every paragraph can contain a main idea, that is given as a sentence.	Secondary ideas are given with numerous sentences in a text.
Main idea can be at the beginning, in the middle, or at the end of the paragraph.	Secondary ideas may be spread throughout the paragraph or the text.

Using diagrams is beneficial for distinguishing between the main idea and secondary ideas. Diagrams make visualization of the ideas in a paragraph easy. For instance, as in the diagram given below, placing the main idea of the paragraph on the horizontal line and secondary ideas on curved lines helps teaching process. Using other diagrams similar to the one below is also beneficial.

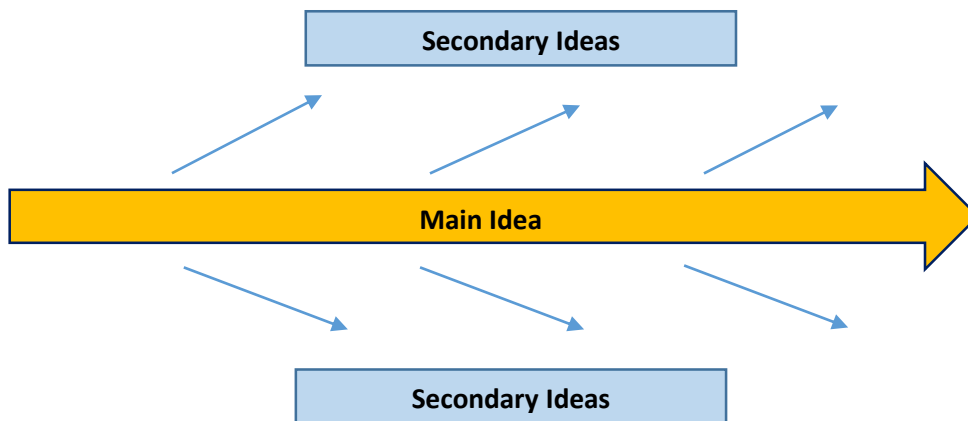

Figure 3. The diagram of finding the main idea

1.4. Topic and Main Idea

One of the concepts related to main idea is the topic, which is the thought, event, emotion, concept, or a situation discussed in a text. Every text is constructed on a topic. While preparing a text, firstly a topic is chosen, and its purpose and limitations are determined. Next, various information, opinions, events and examples are put in order within the framework of the determined topic. A well-chosen, interesting, and current topic attracts the attention of both the writer and the reader. The reader reads carefully so as to learn the details in these kinds of

written texts. In short, the topic of a text is the focus that a writer address in a text and discusses it in a detailed way.

Topic constitutes a significant part of studies conducted on the main idea. Some students have difficulties with separating main idea from the topic or confounding them with each other. In fact, there are significant differences between the two. Topic constitutes the content of a text. Starting from the title of the text, sub-titles, written and visual elements in a text, tables, pictures, diagrams, words written in bold and so on gives hints the reader about the topic. Topic is a general concept that deduces what the text mentions about. Main idea, on the other hand, states the main opinion that the writer wishes to deliver about the topic in a text. In a sense, topic is a general concept whereas main idea is the opinion to be delivered.

Readers have knowledge about the topic while reading a text as authors give a detailed information about the topic. These constitutes the topic of a text. Most readers easily find the topic of a text after carefully reading the text from beginning to end. Generally, the question “*What does this text talk about?*” helps finding the topic of a text. The question “*What is the most significant idea that the author wishes to tell us in the text?*” aims to find the main idea. Shortly, a topic should be taken into account and discussed in a detailed way in a text.

How can the topic be separated from the main idea?

-Main idea is a general idea of a text and mostly stated in a sentence within a text clearly. This situation is especially seen in short texts. However, topic is rarely expressed with words and generally it is found after a detailed reading of a text and understanding of it.

-Main idea is summarized as a sentence in a text. However, topic is summarized with only one word such as nature, life, affection, love, betrayal, death and fear.

-One significant difference between the topic and main idea is that the main idea of a text or story is mostly unique. In other words, main idea is authentic. On the other hand, topic is never authentic or unique. For instance, if the topic of a text is affection, then there are many stories or texts about this topic.

-Topic is displayed with every element starting from the title of a text. The title chosen for the text clearly shows or hints the content and which topic is discussed. Examples, events, and information and so on given in a text are related to the topic. Main idea is nothing like this. It is placed in certain areas of a text.

-There are two situations to be mentioned regarding the topic in a text. First one is what readers think the topic is about the text, and the second is the content organized by the author regarding the topic. The topic given by the author should be taken into account in determining the topic.

When teaching the main idea to students, emphasis should be placed on determining the topic of the text first. In other words, the concept of the topic should be taught before the main idea. It is difficult to determine the main idea of a text without knowing what topic is about. To determine the subject of the text first and then to move on to the main idea is to facilitate the teaching process. Thus, students can more easily determine the main idea and all that remains is to find out where the main idea is expressed in the text. In short, students should be taught what the topic is before what the main idea is. In this process, the differences between the topic and the main idea should also be noted.

1.5. Text Type and Main Idea

One of the difficulties encountered during finding the main idea results from the text type. As known, the process of finding the main idea changes according to the text type. For instance, in a narrative text, the main idea is about the events. Nonetheless, in informative texts, main idea is related to the concept or rules mentioned in a text. Secondary ideas enclose them. In descriptive and sequential text structures, finding the main idea is easier than the texts including cause-effect structures. In poems, theme is sought instead of topic and main idea. These differences cause confusion in the minds of students. Therefore, in the studies of finding the main idea, text types and secondary ideas should be impressed. Below, text types are shortly explained.

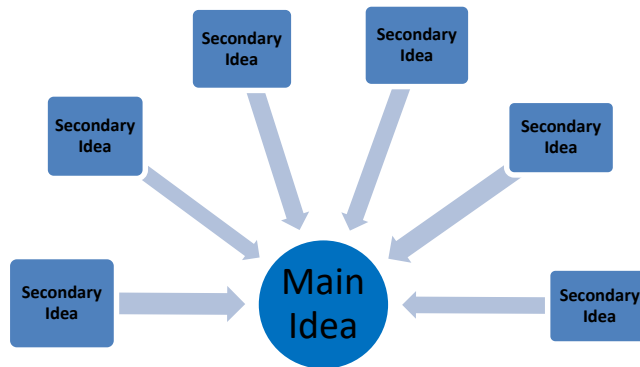

Figure 4. Relation between the main idea and secondary ideas in texts.

Informative Texts: These texts are written in order to give information about a topic. They are also called didactic texts and contain various types such as article, critical review, essay, travel, interviews, diary, memories, anecdote, and letters. Author objectively tries to inform the readers about a topic namely in a neutral way and without putting his personal opinions. He or she presents the truth as they are in order to to inform and educate the readers. Informative text types differ according to the content of the topic. Generally, they contain features such as cause-effect, positive-negative, comparison, definition, sequencing, explanation, problem-solution, discussion, review, and submission of evidence.

No matter whatever the form of the informative texts, the aim is to convey information, emotions and thoughts effectively to the readers. Some techniques are used during the conveying process with the intention of explaining, developing and supporting the main idea. These are called the development ways of thought. In every text, there is one or two development ways of thought used. These are listed as definition, exemplification, comparison, giving evidence, using objective data, making a relation and so on. In such informative texts, it is necessary to follow attentively the concept or rules mentioned in the text to find the main idea.

Narrative texts: These texts are written about an event that happened or made up in a certain place and a timeline. In these kinds of texts, narrative structure is used. Generally, they involve stories, novels, and fairy tales. In narrative texts, events are presented according to the order of occurrence, and told by first or third person. The basis of these texts is based on events. The thought narrated is given with events, and everything is in motion. The flow of the events develops in a sequencing way and is connected to each other with the element of motion. Thus, in narrative texts person, place, time, event and mobility come to the forefront. Words such as “first, second, before, after, following, preceding, firstly, finally” are used to provide transitions between sentences and paragraphs, (Güneş, 2022).

The narration diagram used in the narrative texts are listed as introduction, development and conclusion. At the beginning, an introduction is given and then the persons, time and place in the story are described. In the body part, a series of events are presented. These are the introducing events, events that activate them, and the events that change the direction of the initial events, affect them and lead to certain conclusions. In the body or development part, these events, problems, and the attempts to solve the problems are told. In the last section, the conclusions of the events and the solutions of the problems are given

(Giasson, 1995; Lachapelle, 2006; Saskatchewan, 2000, 2001). In the texts of this type, the introduction, body and conclusion part of the text and the reached conclusions should be followed very carefully so as to find the main idea (Güneş, 2013).

Poems: They are the texts that convey emotions and thoughts with verses which are created with the use of sounds in a harmonious way. Writing them within verses and of that there are no limitations on the topic are the most certain features of poems. A poem helps to express emotions and excitements, dream, and contributes to creat visuals in mind. In poems, it is all about using the language effectively, and the harmony of the sounds and words. These kinds of texts are written in verses. Importance is given to rhythms, sounds, and the use of musical and harmonious language. This group includes lullabies, tongue twisters, riddles, counting-out games, acrostics, word games, songs, folk songs and so on. In poems, comparison, metaphors, personalization, alignments and so on are underlined, and rhythm, accent, intonation, are significant. When approached in terms of determining the main idea, thereby is found no topic and main ideas. Instead, theme is emphasized in poems (Güneş, 2022).

2. How is Main Idea Found?

A main idea of a text is found from both the overall text and paragraphs. The main idea of a text is the answer given to the question “What does the text mention about?” whereas the main idea of a paragraph answers the question “What does this paragraph mention about?” Main idea of a paragraph is a paragraph sentence in which the author summarizes the most significant information to explain a topic. Main idea of a paragraph can be in the sentences at the beginning, in the middle or at the end of the paragraph. If the main idea is placed in the first sentence at the beginning of a paragraph or in the last sentence, it is easy to find. However, if the main idea is placed in the middle, then it is harder to find. It is necessary to understand the text or paragraph well, remember the information, follow the thought flow in speaking and reading, and make intra-textual connections to find the main idea (Güneş, 2021).

2.1. Main Idea of a Text

How is the main idea of a text found? Depending on whether the main idea is explicit or implicit, two main paths are followed. Certain paragraphs are examined to find the main idea given clearly. For the implicit one, the whole text is examined. They are explained in order below.

Finding the explicit main idea: It is easy to find the main idea that is directly stated in the text. Main idea is found in three ways in a text written in accordance with the rules. The first

one is about looking for it in the first paragraph in the text, second one is in the second paragraph and the third one in the last paragraph. In a well written text, the author starts presenting the main idea starting from the first paragraph. In the last paragraph, he summarizes the conclusion. Therefore, primarily the paragraphs at the beginning and end of the texts are examined. For this purpose, following processes are applied.

Searching it in the first paragraph: In a text or article written within grammatical rules, the author usually fits the main idea starting from the first paragraph. Reader should read the title and first paragraph of a text to find the main idea. Next, he or she should read the last paragraph, skipping the other paragraphs. Main idea of a text should be found based on the two paragraphs.

Searching it in the second paragraph: If the main idea is not given in the first paragraph of a text, then second paragraph should be proceeded to, and it should be searched in the second paragraph. The author gives hints about the main idea in the second paragraph. After the second paragraph, by skipping other paragraphs, the last paragraph should be proceeded. Main idea of a text should be found based on the information in three paragraphs.

Looking for it in the last paragraph: In the past, authors used to avoid giving the main idea in the first paragraph. There was no such a writing style. In those days, the authors would give the main topic starting from the second paragraph and make a summary in the last paragraph. In this kind of text, main idea of a text should be found by reading the last paragraph directly (Güneş, 2015).

Finding significant sentences: After finding the main idea by the significant sentences should be followed in order to understand the text. Texts consist of significant sentences and details that make them meaningful. Every part of a text does not carry the same importance. Apart from the fundamental events explained in the text, information containing the details are given. In other words, along with significant sentences, there are sentences containing details in a text as well. Author frames the significant sentences with the sentences containing complementary information. He or she benefits from fancy transition sentences when passing from one event to another. How are significant sentences found in such cases?

Main idea of a text is found through the method explained above. Significant sentences are sought in paragraphs skipped or unread in a text. First, second and last paragraphs of the text were read while searching for the main idea. In order to find the significant sentences in the remaining paragraphs, the process should start with the question of “What or about whom does

this paragraph talk about?" The introduction and conclusion sentences of a paragraph are read. A sentence is chosen by moving from key words or with a sentence in which the key sentence is mentioned. If needed, the sentence is underlined. The connection of the chosen sentence and others are checked. This process, which is carried out to find significant sentences, is repeated in other paragraphs as well.

Skipping the details: Significant sentences in the text are framed with sentences containing details or complementary information. Detail sentences are important in the sense of learning the thoughts of the author. These sentences facilitate the transition of one thought to another and support the meaning of significant sentences. Some of these really complete the meaning and are useful. Some bring joy, garnish; some remind, embellish the text and give fluency. In terms of an effective understanding, reading detail sentences should be kept for another time or be read in the remaining time. After learning the main idea of the text, if there is a need, the text could be returned to read the details. However, a proper order should be done among the detail sentences, starting from the important to unimportant. Some details can be more significant compared to others while some do not have significance at all. Thus, unimportant parts can be skipped, only the important ones can be read (Güneş, 2015).

If these applications are insufficient to find the main idea of the text, then efforts should be made to find the implicit main idea. These are explained below.

Finding the implicit main idea: Main idea is not always stated explicitly. Sometimes, it is spread over the text and no clues are given anywhere. Sometimes, it is implied with various words or sentences, and needs to be found through implications from events, truths, causes or examples. Different processes are followed in these kinds of texts to find the main idea. Foremost among them is understanding the text well. Detailed reading is required for not making a mistake and comprehend the text wholly in determination of main idea. Reading is necessary to understand the text well, learn the details, place the content of text in the mind, and remember. If a correct answer is received for the question "What does the author truly want to convey in this text?" after reading the text, then the main idea is determined. If there is no correct answer, then the following hints are benefitted from.

Determination of the topic: In the studies of finding the main idea, determination of the topic of a text should be given priority. In order to determine the topic, text should be read from beginning to end, and then the topic should be determined. During this process, questions such as "What or about Whom does this text mention?" should be asked.

Summarizing the text: Reader should make a short summary of the text with his or her own words after reading it in a detailed way. Next, he or she should check if the summary is in accordance with the topic of the text and contains the ideas the author states. The reader should shorten this summary further by using ten or twelve words.

Examining the first and last sentences of the text: Authors generally set the main idea in the first, the last or the sentences which are close to them. By separating from the text, these sentences should be examined regarding whether or not they have the characteristics of main idea. Some authors use words such as “but, yet, on the contrary, and also”. The first sentence coafter these words are highly expected to be the main idea. Or it indicates the clue that the following second sentence would be the main idea.

Searching for the repeated ideas: The process of searching for repeated words, sentences or ideas leads readers to the main idea. Hence, repeated sentences and ideas in various parts of the text should be followed closely.

Avoiding mistakes: Readers should determine the main idea themselves by reading the text or using their mental skills. During this process, three common mistakes should be paid attention. These are finding a main idea with a very limited scope, determining a main idea with a broad scope and a sentence both complicated and contrary to the main idea (Prahl, 2022; Roell, 2019). In order to avoid these three mistakes, the scope of the main idea should be checked.

2.2. Main Idea of the Paragraph

Words form sentences, sentences form paragraphs and paragraphs form texts. There is one or more than one paragraphs in a text. These are small examples of any text. Paragraphs are texts that tell the emotions, wishes, situations, suggestions or one aspect of an event. They include more than one sentences. These sentences are connected to each other in terms of language, thought, and the way of expression. Paragraph is also a unit of thinking. In each paragraph, there is a main idea and also sentences clustered around the main idea. These support main idea. In other words, a paragraph is a group of sentences related to the main idea. Thus, sentences in paragraphs should be discussed in two groups. First one is the sentence of main idea. Second one is the detail sentences that support, prove, explain the main idea and present examples. When paragraphs are examined in terms of structure, it is seen that paragraphs consist of three sections: introduction, body, and conclusion. Generally, the topic to

be told is given in the introduction part as one sentence. In the body part, details are explained and in the conclusion, the narrated events, thoughts, or emotions are concluded.

Main idea of a paragraph contains the message that the author wishes to give to the readers or his aim to write it. Main idea is the answer to the questions asked about the paragraph such as “What is the message that the author wishes to convey? Why does the writer tell it?” Shortly, main idea of a paragraph is the reason as to why it is written. If the main idea is given as a sentence in a paragraph, it is called explicit main idea sentence. This sentence directs all the concepts told in the paragraph. Explicit main idea sentence is placed at the beginning, in the middle or at the end of a paragraph, based on the attitude of the author.

- If the paragraph is written in a deductive way, then the main idea sentence is placed at the beginning. That is, the first sentence of the paragraph reflects both the topic and main idea, and the following sentences complete the details.

- If the paragraph is written in an inductive way, then the main idea sentence is at the end of the paragraph. In other words, the last sentence of the paragraph contains the main idea. In this case, the last sentence of the paragraph summarizes all of the details given previously within the paragraph, and becomes the conclusion sentence.

- Main idea is sometimes given in the middle of the paragraph. In such paragraphs, the first and last sentences are constituted from secondary ideas and complementary details (Morissette, 2017).

The steps should be followed to find the explicit main idea as follows:

- Firstly, the topic of the paragraph should be determined. For this, the question “*What does this paragraph mention about?*” should be asked.

- A sentence that could represent the main idea in the paragraph should be chosen. For this, the question “*Which sentence contains the most significant information related to the topic?*” should be asked.

- Chosen sentence should be checked. For this, the question “*Can all sentences in the paragraph be connected to the chosen sentence?*” should be asked.

- In the last stage, the question “*Can this sentence be the main idea sentence?*” should be asked. The relation of this sentences with the others should be checked (Morissette, 2017).

In some paragraphs, the main idea is not in a certain place but spread over the whole paragraph. This is called implicit main idea. Implicit main idea is found through inference by reading the whole paragraph. For this, the paragraph should be read carefully. After reading each paragraph, the following three questions should be asked:

- 1) What is the topic of the text?
- 2) What does the author want to tell us in this paragraph?
- 3) What is the most significant thought the author gives about this topic?

After determining the answers of these questions, followings should be carried out:

- Events, examples, stories and decisions should be determined or deduced in the text.
- Title, sub-titles, repeated words, words written in bold, and so on should be reviewed quickly (Boudreau, 2022).

- In the last stage, expressions such as *“thus, in this case, according to me, in my opinion, what is important is...”* should be searched for. These expressions lead the reader to the implicit main idea. While looking for the main idea, reader should remember what should be taken into account is not her or his thoughts but what the author writes in the paragraph.

3. Conclusion

Main idea constitutes a significant stage of reading and comprehension studies. Main idea finding skills improve linguistic and mental skills such as reading, speaking, and writing as well as contributing to the skills such as guessing, envisioning, making connections between information, catching information, event and examples in the text and evaluation. Thus, main idea requires to be taught well starting from early ages. However, many studies reveal that students have difficulties with finding the main idea and cannot correctly answer these questions. This matter results from the reasons such as confusing main idea with topic, presenting it explicitly or implicitly, changing of main idea based on text types, and lack of information about finding the main idea. Our wish is that the skills of finding main idea are improved, and the mentioned problems are solved through teaching the main idea well.

CONFLICT OF INTEREST STATEMENT

The author declares that there is no conflict of interest in this study.

RESEARCH AND PUBLICATION ETHICS STATEMENT

The author declares that research and publication ethics are followed in this study.

AUTHOR LIABILITY STATEMENT

The author declares that she has done every step of this work herself.

Ana Fikir Nedir? Nasıl Bulunur?

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara Üniversitesi, firdevs.gunes@gmail.com

Özet: Bilgi hazinelerinin kapsamı aralayan okuma, dil ve zihinsel becerileri üst düzeyde geliştiren becerilerden biridir. Bu beceri okulla birlikte başlamakta ve hayat boyu sürmektedir. Bu süreçte öğrencilerin okuma ve anlama becerilerini geliştirmek için çeşitli teknikler öğretilmektedir. Bunların başında ana fikri bulma gelmektedir. Okunan bir metindeki temel düşünceyi, destekleyici fikirleri, konu ve önemli bilgileri bulmak için ana fikri bulmak zorunlu olmaktadır. Ana fikir, bir paragraf ya da metinde verilen asıl fikir, ana mesaj veya temel düşünce olmaktadır. Kısa, öz ve özgün bir düşüncedir. Metnin kalbini oluşturmaktadır. Aynı zamanda metindeki konu ve içeriğe yön vermektedir. Ana fikir bir metin ya da paragrafta verilenleri iyi anlama, okunan bilgileri zihninde yapılandırma, özetleme, metin içi ve dışı bağlantılar kurma gibi işlemleri kolaylaştırmaktadır. Araştırmalar bazı öğrencilerin ana fikir bulmada zorlandıklarını ve iyi öğretilmediğini göstermektedir. Bu nedenle makalede ana fikir bulma becerilerini geliştirme üzerinde durulmaktadır. Bu anlayışla önce ana fikrin tanımı ve temel özellikleri verilmekte, diğer kavramlarla ilişkisi açıklanmaktadır. Ana fikrin ikincil fikirlerden ve konudan farkı ele alınmakta, ana fikir bulma aşamaları ile yapılacak etkinliklere yer verilmektedir. Ayrıca öğretmenin bu süreçteki rolüne dikkat çekilmektedir. Etkili bir okuma ve anlama için öğrencilerde ana fikir bulma becerilerinin geliştirilmesi gerektiği önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Okuma, Ana fikir, ikincil fikirler, Konu.

1. Giriş

Okumanın amacı metni anlamaktır. Anlama ise metinden alınan bilgileri zihinde işleme, ön bilgilerle birleştirme ve yeni anlamlar üretmektir. Bu süreçte zihinde bir dizi karmaşık işlem yapılmaktadır. Anlamanın zihinsel yolculuğunu oluşturan bu işlemler kelime tanıma ve anlama ile başlamakta, sırasıyla cümle, paragraf ve metnin genel anlamına ulaşılmaktadır. Son aşamada ise zihinde yeni bir model geliştirilmektedir. Araştırmalara göre okunan bir metni anlamak için Okuma bireyin geleceğine yön veren en önemli becerilerden biridir. Beden için yemek ve spor ne kadar gerekli ise zihin için de okumak o kadar yararlı olmaktadır. Okumak beyni uyarmakta ve zihni geliştirmektedir. Zinde ve verimli olmak için vücuttaki tüm kaslar gibi beynin de her gün aktif olması ve çalışması gerekmektedir. Okuma zihni aktifleştirme ve çalıştırmanın en etkili yolu olmaktadır. Bireyin dil, zihinsel ve duygusal becerilerini üst düzeyde geliştirmekte, düşünme, anlama, sorgulama, araştırma, analiz yapma gibi süreçleri kolaylaştırmaktadır. Kitaplardaki bilgi hazinelerinin kapısını aralamakta, yeni bilgiler öğrenmeye, iletişim kurmaya ve kişisel gelişime doğrudan katkı sağlamaktadır. Böylesine önemli olan okuma becerilerinin öğrencilere erken yaşlardan itibaren kazandırılması gerekmektedir.

Okuma becerilerinin gelişimi okulla birlikte başlamaktadır. İlkokulda öğrencilere önce okuma yazma öğretilmekte, ardından çeşitli metin ve kitaplar verilmektedir. Öğrencilerin okuma ve anlama becerilerini geliştirmek için okunan metindeki temel düşünceyi, destekleyici fikirleri, konuyu ve önemli bilgileri bulmaları gerekmektedir. Bunun için çeşitli etkinlikler yapılmakta, etkili stratejiler öğretilmekte ve grafik modellerden yararlanılmaktadır. Bunlar ana fikir bulma öğretimine doğrudan katkı sağlamaktadır. Öğrencilerin okudukları bir metnin ana fikrini bulma becerilerini geliştirmeleri zorunlu olmaktadır. Bu amaçla sorgulama, görselleştirme, özetleme, olaylar arasında bağ kurma, ön bilgileri harekete geçirme gibi çeşitli stratejiler kullanılmaktadır (Morissette, 2017).

Ana fikir bulma becerisi, bir metin ya da paragrafta verilenleri iyi anlama, okunan bilgileri zihninde yapılandırma, metin üretme sürecinde fikirleri mantıklı düzenleme, metin içi ve dışı bağlantılar kurmayı kolaylaştırmaktadır. Öğrenci, bir sınava hazırlanırken, bir metni özetlerken, bir sunuyu dinlerken, bir filmi ya da mesajı görselleştirirken, yazma sırasında bir paragrafın içeriğini düzenlerken ana fikirden yararlanmaktadır (Morissette, 2017). Bu nedenle ana fikir bulma işlemi üzerinde önemle durulmakta ve iyi öğretilmeye çalışılmaktadır.

Araştırmalar ilk ve ortaokul düzeyinde çoğu öğrencinin okuduğunu anlama ve ana fikir bulmada zorluk çektiğini göstermektedir. Bazı öğrencilerin not alırken metindeki en önemli

bilgileri saptama ve ana fikri belirlemede başarısız oldukları görülmektedir. Öğretmenler ise ana fikir öğretiminde zorlandıklarını, yeterince iyi öğretilmediğini belirtmektedirler (Martinez, 1994; Toterou, 2005). Benzer sorunlar ülkemizde de dile getirilmektedir. Ülkemizdeki araştırmalar öğrencilerin ana fikri metinden bulamadıkları, sorulara tam ve açık cevap veremedikleri, ana fikir bulma konusunda zorlandıklarını ortaya koymaktadır (Uysal ve Pala, 2022). Kısaca öğrencilerde ana fikir bulma becerisinin yeterince gelişmemesi önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

Diğer taraftan ana fikir bulma konusunda öğrenci, öğretmen ve uzmanlar arasında farklı görüşler vardır. Bu farklılık ana fikrin konu ile karıştırılması, metindeki önemli bilginin yazara ve okuyucuya göre değişmesi, metin türlerinin farklı özellikler içermesi, ana fikrin metinde açık veya örtük verilmesi, metnin farklı yerlerinde bulunması gibi nedenlerden kaynaklanmaktadır. Bu makalede ana fikrin ne olduğu, temel özellikleri, ana fikre yakın kavramlar, ilişkileri, metin ve paragraflarda ana fikrin nasıl bulunacağı ele alınmaktadır. Ana fikrin öğretmen ve öğrenciler tarafından iyi öğrenilmesi, mevcut hataların önlenmesi, öğrencilerin okuma, anlama gibi dil ve zihinsel becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

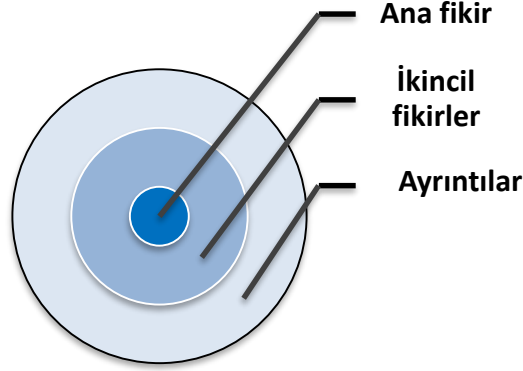
1.1. Ana Fikir Nedir?

Bir paragraf ya da metinde verilen asıl fikir, ana mesaj veya vurgulanan temel düşünceye ana fikir denilmektedir. Kısa, öz ve özgün bir düşüncedir. *Metnin kalbini oluşturmaktadır*. Yazarın okuyucuya doğrudan veya dolaylı olarak vermek istediği ana mesajı içermektedir. Bilindiği gibi düşünce yazıları bir görüşü açıklamak, olumlu ve olumsuz yönlerini sıralamak vb. amaçlarla yazılmaktadır. Amaçsız bir yazıdan bahsetmek mümkün değildir. Ana fikir bir metnin yazılış amacını ortaya koymaktadır. Yazarı yazı yazmaya yönelten neden olarak karşımıza çıkmaktadır. Aynı zamanda konu ve içeriğe yön vermektedir. Bu nedenle ana fikir üzerinde önemle durulmaktadır.

Sözlü veya yazılı bir metinde çok sayıda fikir bulunmaktadır. Bunlar ana fikir, ikincil fikirler ve ayrıntılar olmak üzere üç grupta ele alınmaktadır. İlki ana fikirdir. Metinde vurgulanan tek fikir olması nedeniyle “ana fikir” kavramı kullanılmaktadır. Ana fikir metni en iyi özetleyen cümle olmaktadır. Bu cümleye “*ana fikir cümlesi*” denilmektedir. Bu cümlede yazarın amacı ve mesajı açık, anlaşılır ve yalın olarak sunulmaktadır. Aynı zamanda metindeki bilgi, olay ve örnekleri içeren diğer cümlelere yön vermektedir.

Metinde ana fikri açıklayan ve destekleyen fikirlere ikincil fikirler denilmektedir. Bunlar ana fikrin çevresini sarmakta ve ikinci derecede önem taşımaktadır. Örnekler, olaylar, veriler, bilgiler içinde verilmekte ve ana fikri güçlendirmektedir. Üçüncü grupta ise ayrıntılar yer

almaktadır. Bunlar ikincil fikirleri çevreleyen ayrıntılar ya da tamamlayıcı bilgiler olmaktadır. Ayrıntı cümleler bir düşünceden değerine geçişi kolaylaştırmakta, çevreledikleri önemli cümlelerin anlamını desteklemektedir (Güneş, 2015).

Şekil 1. Ana fikir ve ikincil fikir ilişkisi

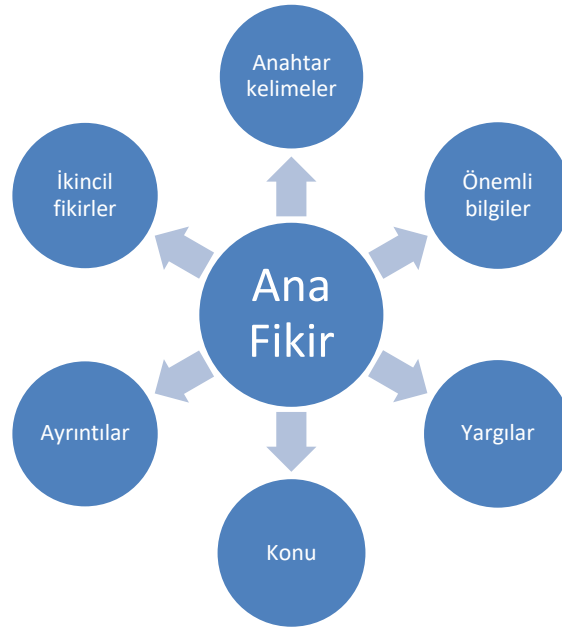
Okuma veya dinleme sürecinde bir metnin ana fikrini belirlemek öğrencilere çeşitli yararlar sağlamaktadır. Bunlar metni derinlemesine anlama, metinde verilen bilgileri zihne iyi yerleştirme, hatırlama ve metni kolayca özetleme olarak sıralanmaktadır (Boudreau, 2022). Ana fikir belirleme sadece okumaya değil sözlü iletişime de yardım etmektedir. Örneğin bir sunuyu dinlerken, bir filmi ya da sözlü mesajı görselleştirirken anlamayı kolaylaştırmaktadır. Ayrıca yazma becerilerini de etkilemekte, metin üretme sürecinde fikirleri iyi düzenleme, düşünceleri sıralama, metin içi ve dışı bağlantılar kurma gibi işlemlere yardım etmektedir (Morissette, 2017). Öğrencilerin okuma ve anlama becerilerini geliştirmek için ilkokuldan itibaren ana fikir belirleme çalışmalarına ağırlık verilmektedir.

1.2. Temel Özellikleri

Ana fikir metindeki en önemli bilgi demektir. *Ana fikri bulmak için metindeki önemli bilgileri seçmek, önemsiz ayrıntıları atlamak gerekmektedir.* Peki, önemli bilgi nedir? Kime göre önemlidir? Metinde önemli bilgi iki türde ele alınmaktadır. Birincisi metinsel ikincisi ise bağlamsal olmaktadır (Giasson, 2011).

-*Metinsel* olarak önemli olan bilgi yazarın belirlediği bilgidir. Yani yazara göre önemli olan ve metinde verilen bilgidir. Metinde önemli bilgi olarak okuyucuya sunulmaktadır. Bu bilgi metinde sabit olarak yer almakta ve okuyucuya göre değişmemektedir. Bunu belirlemek için metindeki bilgiler kullanılmaktadır.

-Bağlamsal olarak önemli olan bilgi okuyucunun belirlediği bilgidir. Bu bilginin önemi okuyucunun okuma amacına dayanmaktadır. Okuyucu okuma amacına göre belirlemektedir. Dolayısıyla bağlamsal olarak önemli bilgi okuyucuya göre değişmektedir. Özellikle genç okuyucuların ve öğrencilerin çoğu kendilerini kişisel olarak ilgilendiren fikirlerin daha önemli olduğunu düşünmektedir (Giasson, 2011). Bu anlayış ana fikir belirleme çalışmalarını doğrudan etkilemekte ve karmaşıklığa neden olmaktadır. Bunu önlemek için öğrencilerin iki tür bilgi arasında ayırım yapmayı öğrenmeleri gerekmektedir. Ana fikir belirleme çalışmalarında yazarın önemli olarak verdiği bilgilerden hareket edilmelidir.

Şekil 2. Ana fikirle bağlantılı kavramlar

Ana fikir metnin kalbini oluşturmaktadır. Metindeki ikincil fikirler, ayrıntılar, konu, anahtar kelimeler, önemli bilgiler, yargılar vb. hepsine yön vermektedir. Anahtar kelimeler metin içeriği hakkında bilgi vermektedir. İkincil fikirler ve önemli bilgiler ana fikre yakından veya uzaktan ilgili olmaktadır. Ana fikir aynı zamanda bir metinden çıkarılabilen en kapsamlı yargı veya sonuç olmaktadır. Kısaca paragraf veya metindeki bütün cümleler ana fikri çevrelemekte ve desteklemektedir.

Ana fikir çoğu zaman özet bir cümle halinde verilmektedir. Buna ana fikir cümlesi denilmektedir. Ana fikir cümlesi yazıya birlik ve bütünlük kazandırmaktadır. Çünkü yazının örgüsü ana fikir cümlesi üzerine kurulmaktadır. İyi yazılmış bir ana fikir cümlesinde bazı özellikler bulunmaktadır. Buna göre ana fikir cümlesi;

- Metnin özünü içermelidir.
- Konu değil, bir düşünce belirtmelidir.
- Kısa ve öz olarak ifade edilmelidir.
- Açık ve anlaşılır olmalı, farklı yorumlara yol açmamalıdır.
- Genel ve evrensel olmalıdır.
- Metindeki açıklama, olay, örnek, karşılaştırma, neden-sonuç vb. cümlelere yön vermelidir.

Ana fikrin bir diğer özelliği ise “açık” veya “örtük” olarak verilmesidir. Ana fikir çoğu metinde açıkça verilmektedir. Bu tür ana fikirleri bulmak oldukça kolaydır. Bunlar bir veya iki cümle halinde, paragrafın başında, ortasında veya sonunda bulunmaktadır (Morissette,2017). Genellikle giriş ve sonuç cümleleri ana fikir cümlesi olmaya uygundur. Çünkü paragrafların bu bölümlerinde anlatılanların özet halinde ifade edilmesi, genel bir yazım kuralıdır. Eğer ana fikir metinde cümle halinde değilse, okuyucunun metnin bütünü okuyarak bizzat çıkarması gerekmektedir. Bazı yazılarda birden çok ana fikir var gibi görünmekte, ancak iyi hazırlanmış bir metinde tek ana fikir olmaktadır. Oysa örtük verilen ana fikirler böyle değildir. Bunlar metinde belirsiz veya dağınık verilmektedir. Bazen metnin hiçbir yerinde belirtilmemektedir (Güneş, 2015; Lachapelle, 2006; Saskatchewan, 2001). Böyle durumlarda okuyucu örtük ana fikri ikincil fikirlerden ve ayrıntılardan çıkarım yoluyla bulmak ya da bizzat oluşturmak zorunda kalmaktadır (Morissette, 2017). Kısaca örtük verilen ana fikri bulmak zor olmaktadır.

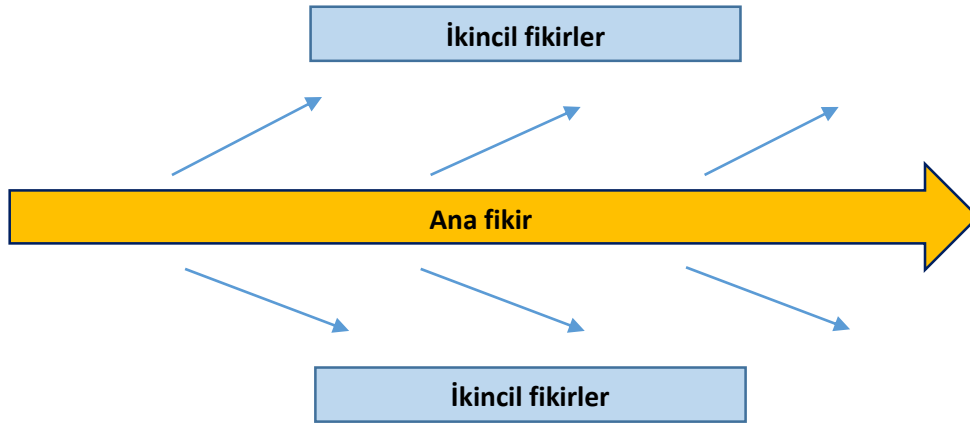
1.3.İkincil Fikirler

Bunlar ana fikri destekleyen fikirlerdir. Bir başka ifadeyle ana fikri destekleyen fikirlere ikincil fikirler denilmektedir. Genellikle ana fikrin çevresinde örnekler, olaylar, açıklamalar, duyurular vb. halinde verilmektedir (Piste d’Enseignement, 2019). Öğrencilerin metni iyi anlamaları için bunları ana fikirle karıştırmamaları gerekmektedir. Peki, ana fikir ile ikincil fikirleri birbirinden ayrılan yönler nelerdir? Öğrencilerin bunu fark etmesi ve kolayca bulması için aşağıda bir tablo verilmektedir.

Tablo 1.
Ana fikir ve ikincil fikirlerin farklı yönleri

Ana fikir	İkincil fikirler
Ana fikir, yazının amacı doğrultusunda yazarın okuyucuya vermek istediği ana mesajı temsil eder.	İkincil fikirler, ana fikri ayrıntılı olarak açıklama, destekleme ve güçlendirmeye katkı sağlar. Elin parmaklarını temsil ederler.
Ana fikir metnin kalbini, paragrafın ise bel kemiğini oluşturur.	İkincil fikirler olaylar, bilgiler, örnekler ve ana fikri destekleyen zıt örneklerle verilir.
Ana fikir çok az ayrıntı içerir.	İkincil fikirler ana fikirle ilgili çok sayıda ayrıntı içerir.
Ana fikir tektir.	Metindeki bütün ikincil fikirler ana fikirle yakından veya uzaktan ilgilidir.
Her paragrafta bir ana fikir bulunabilir, bunlar bir cümle olarak verilir.	İkincil fikirler metin içinde çok sayıda cümle ile verilir.
Ana fikir paragrafın başında, ortasında veya sonunda olabilir.	İkincil fikirler paragraf veya metnin her yerine yayılmış olabilir.

Ana fikir ile ikincil fikirleri ayırt etmek için diyagram kullanmak yarar sağlamaktadır. Diyagramlar paragraftaki fikirleri görselleştirmeyi kolaylaştırmaktadır. Örneğin aşağıda verilen diyagramda olduğu gibi paragrafın ana fikrini yatay çizgiye, ikincil fikirleri de eğik çizgilere yerleştirmek öğretim sürecine yardım etmektedir. Buna benzer başka diyagramlar da kullanmak yararlı olmaktadır.

Şekil 3. Ana fikri bulma diyagramı

1.4. Konu ve Ana fikir

Ana fikirle ilişkili kavramlardan biri de konudur. Konu, bir metinde işlenen düşünce, olay, duygu, kavram ya da durum olmaktadır. Her yazı bir konu üzerine kurulmaktadır. Bir yazı hazırlanırken önce konu seçilmekte, amacı ve sınırları belirlenmektedir. Ardından belirlenen konu çerçevesinde çeşitli bilgiler, görüşler, olaylar ve örnekler sıralanmaktadır. İyi seçilen, ilginç ve güncel bir konu, hem yazarın hem de okuyucunun ilgisini çekmektedir. Okuyucu bu tür

yazılardaki ayrıntıları öğrenmek için dikkatli bir şekilde okumaktadır. Kısaca metnin konusu yazarın metinde ele aldığı ve ayrıntılı olarak işlediği konu olmaktadır.

Ana fikir çalışmalarının önemli bir kısmını konu oluşturmaktadır. Bazı öğrenciler ana fikir ile konuyu ayırmakta zorlanmakta ya da birbirine karıştırmaktadır. Oysa ikisi arasında önemli farklılıklar bulunmaktadır. Konu metnin içeriğini oluşturmaktadır. Metnin başlığından başlamak üzere alt başlıklar, metindeki yazılı ve görsel öğeler, tablolar, resimler, şemalar, koyu yazılı kelimeler vb. hepsi konu hakkında ipucu vermektedir. Konu metnin neden bahsettiğini gösteren genel bir kavramdır. Ana fikir ise yazarın metinde konu ile ilgili vermek istediği ana düşünceyi belirtmektedir. Yani konu genel bir kavram, ana fikir ise verilmek istenen düşünce olmaktadır.

Okuyucular bir yazıyı okurken konusu hakkında bilgi sahibi olurlar. Çünkü yazarlar konu hakkında detaylı bilgiler verirler. Bunlar metnin konusunu oluşturmaktadır. Çoğu okuyucu metni baştan sona dikkatlice okuduktan sonra metnin konusunu kolayca bulabilmektedir. Genellikle *“Bu metin neden bahsediyor?”* sorusu, metnin konusunu bulmayı sağlamaktadır. *“Yazarın metinde bize anlatmak istediği en önemli düşünce nedir?”* sorusu ise ana fikri bulmayı amaçlamaktadır. Kısaca metinde mutlaka bir konunun ele alınması ve ayrıntılı işlenmesi gerekmektedir.

Peki, konu ile ana fikir nasıl ayırt edilir?

-Ana fikir, bir metnin genel fikri olmakta ve çoğu zaman metin içindeki bir cümlede açıkça belirtilmektedir. Özellikle kısa metinlerde bu durum açıkça görülmektedir. Ancak konu nadiren kelimelerle ifade edilmekte, genellikle metnin dikkatlice okunması ve anlaşılması sonucu bulunmaktadır.

-Ana fikir metinde bir cümle halinde özetlenmektedir. Oysa konu doğa, hayat, sevgi, aşk, ihanet, ölüm, korku gibi tek kelimeyle özetlenmektedir.

-Konu ve ana fikir arasındaki önemli bir fark, bir metin ya da hikâyenin ana fikrinin çoğu zaman benzersiz olmasıdır. Yani ana fikir özgün olmaktadır. Oysa konu asla özgün ya da benzersiz değildir. Örneğin metnin konusu sevgi ise bu konuyla ilgili çok sayıda hikâye ya da metin bulunmaktadır.

-Konu metnin başlığından itibaren her öğeyle sergilenmektedir. Metne seçilen başlık yazının içeriğini, hangi konunun işlendiğini açıkça göstermekte veya hissettirmektedir. Metinde

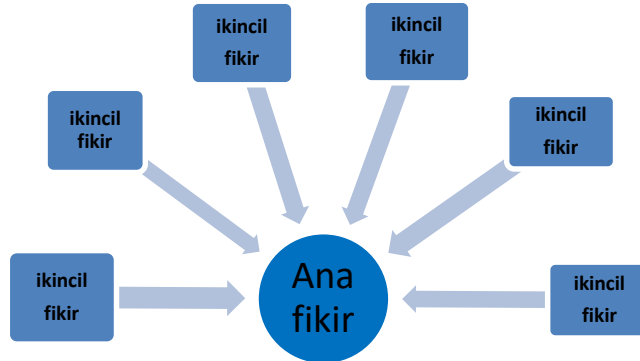
verilen örnekler, olaylar, bilgiler vb. konuyla ilgili olmaktadır. Ana fikir böyle değildir. Metnin belirli yerlerinde bulunmaktadır.

-Bir metinde konuyla ilgili iki durumdan söz edilebilir. Birincisi, okuyucuların yazının ne hakkında olduğunu düşündükleri konu, ikincisi ise yazarın konuyla ilgili sıraladığı içerik olmaktadır. Konu belirlemede yazarın verdiği konu dikkate alınmalıdır.

Öğrencilere ana fikir öğretilirken önce metnin konusunu belirlemeye ağırlık verilmelidir. Yani konu kavramı ana fikirden önce öğretilmelidir. Bir yazının hangi konuda yazıldığını bilmeden ana fikrini belirlemek zordur. Metnin önce konusunu belirlemek ardından ana fikrine geçmek öğretim sürecini kolaylaştırmaktır. Böylece öğrenciler ana fikri daha kolay belirlemekte, geriye ana fikrin metnin neresinde ifade edildiğini bulmak kalmaktadır. Kısaca öğrencilere ana fikrin ne olduğundan önce konunun ne olduğu öğretilmelidir. Bu süreçte konu ile ana fikir arasındaki farklılıklara da dikkat çekilmelidir.

1.5. Metin Türü ve Ana fikir

Ana fikir konusunda yaşanan zorluklardan biri de metin türünden kaynaklanmaktadır. Bilindiği gibi ana fikir bulma işlemi metin türüne göre değişmektedir. Örneğin öyküleyici metinde ana fikir olaylarla ilgili olmaktadır. Oysa bilgilendirici metinlerde ana fikir, metinde bahsedilen kavram veya kurallarla ilgilidir. Bunları ikincil fikirler çevrelemektedir. Betimleyici ve sıralı metin yapılarında ana fikir bulma, neden-sonuç yapısındaki metinlerden daha kolay olmaktadır. Şiirlerde konu ve ana fikir yerine tema bulunmaktadır. Bu farklılıklar öğrencilerin zihninde karışıklığa neden olmaktadır. Bu nedenle ana fikir bulma çalışmalarında metin yapılarına ve ikincil fikirlere dikkat çekilmelidir. Aşağıda metin türleri kısaca açıklanmaktadır.

Şekil 4. Metinlerde ana fikir ikincil fikir ilişkisi

Bilgilendirici metinler: Bir konu hakkında bilgi vermek amacıyla yazılan metinlerdir. Bunlara öğretici metinler de denilmekte, makale, eleştiri, deneme, gezi yazıları, röportaj, günlük, anı, fıkra, mektup gibi çeşitli türleri içermektedir. Yazar nesnel yani tarafsız ve kişisel görüşlerden uzak, bir konuda okuyucuyu bilgilendirmeye çalışmaktadır. Bilgilendirmek ve okuyucuları eğitmek için gerçekleri olduğu gibi sunmaktadır. Bilgilendirici metin yapıları konu içeriğine göre farklılaşmaktadır. Genellikle neden-sonuç, olumlu-olumsuz, karşılaştırma, tanımlama, sıralama, açıklama, sorun-çözüm, tartışma, inceleme, delil sunma gibi özellikleri içermektedir.

Bilgilendirici metinlerin anlatım biçimi ne olursa olsun amaç bilgi, duygu ve düşünceleri okuyuculara etkili bir şekilde aktarmaktır. Aktarma sırasında ana fikrin açıklanması, geliştirilmesi ve desteklenmesi amacıyla bazı teknikler kullanılmaktadır. Bunlara düşünceyi geliştirme yolları denilmektedir. Her metinde düşünceyi geliştirme yollarından bir ya da birkaçı kullanılmaktadır. Bunlar tanımlama, örnekleme, karşılaştırma, tanık gösterme, nesnel veriler kullanma, ilişki kurma gibi sıralanmaktadır. Bu tür bilgilendirici metinlerde ana fikri bulmak için metinde bahsedilen kavram veya kuralları dikkatlice izlemek zorunlu olmaktadır.

Öyküleyici metinler: Belirli bir yer ve zaman diliminde yaşanmış ya da kurgulanmış bir olayla ilgili yazılan metinlerdir. Bu tür metinlerde hikâye edici metin yapısı kullanılmaktadır. Genel olarak öykü, roman, masal gibi türleri kapsamaktadır. Öyküleyici metinde olaylar oluş sırasına göre sunulmakta, birinci ya da üçüncü şahıs ağzından anlatılmaktadır. Bu metinlerin temeli olaya dayanmaktadır. İşlenen düşünce olaylarla verilmekte ve her şey hareket halinde bulunmaktadır. Olayların akışı zincirleme olarak gelişmekte ve hareket ögesiyle birbirine bağlanmaktadır. Böylece öyküleyici metinlerde kişi, yer, zaman olay ve hareketlilik ön plana çıkmaktadır. Cümle ve paragraflar arası geçişleri sağlamak için” *birinci, ikinci, önce, sonra, izleyen, önce gelen, ilk olarak, sonunda*” gibi kelimeler kullanılmaktadır (Güneş, 2022).

Öyküleyici metin yapılarında kullanılan anlatım şeması giriş, gelişme ve sonuç olarak sıralanmaktadır. Başlangıçta bir giriş yapılmakta ve ardından öyküde yer alan kişi, zaman ve yerin tanımlanmaktadır. Gelişme bölümünde ise bir dizi olay sunulmaktadır. Bunlar başlangıç olayları, bunları harekete geçiren olaylar ve başlangıç olaylarının yönünü değiştiren, etkileyen ve belirli sonuçlara götüren olaylar olmaktadır. Gelişme bölümünde bu olaylar, sorunlar, sorunu çözmek için yapılan girişimler anlatılmaktadır. Son bölümde ise olayların sonucu ve sorunların çözümü verilmektedir (Giasson, 1995; Lachapelle, 2006; Saskatchewan, 2000, 2001). Bu gruba giren metinlerde ana fikri bulmak için metnin giriş, gelişme ve sonuç bölümü ile gelişen olayların, ulaşılan sonuçların iyi izlenmesi gerekmektedir (Güneş, 2013).

Şiirler: Şiir, seslerin uyumlu kullanımıyla oluşturulmuş mısralarla duygu ve düşünceleri aktaran metinlerdir. Mısralarla yazılması, konu sınırlaması olmaması en belirgin özellikleridir. Şiir, duygu ve heyecanları ifade etmeye yardım etmekte, hayaller kurmaya ve zihinsel görüntüler oluşturmaya katkı sağlamaktadır. Şiirde dili etkili kullanma, seslerin ve kelimelerin uyumu söz konusudur. Bu tür metinler dizeler halinde yazılmaktadır. Ritim, ses, müzikal ve ahenkli dil kullanımına özen gösterilmektedir. Bu gruba ninni, tekerleme, bilmece, sayısmaca, akrostiş, kelime oyunları, şarkı, türkü vb. girmektedir. Şiirde karşılaştırma, metafor, kişileştirme, sıralama vb. üzerinde durulmakta, ritim, vurgu ve tonlama önemli olmaktadır. Ana fikir belirleme açısından ele alındığında şiirde konu ve ana fikir bulunmamaktadır. Bunun yerine şiirlerde tema üzerinde durulmaktadır (Güneş, 2022).

2. Ana Fikir Nasıl Bulunur?

Bir metnin ana fikri hem metin genelinden hem de paragraflardan bulunmaktadır. Metnin ana fikri “Metin neden bahsediyor?”, paragrafın ana fikri ise “Bu paragraf neden bahsediyor?” sorusuna verilen cevaptır. Paragrafın ana fikri, bir konuyu açıklamak için yazar tarafından en önemli bilgilerin özetlendiği paragraf cümlesidir. Paragrafın ana fikri, paragrafın başında, ortasında ya da sonundaki cümlelerde olabilir. Ana fikir paragrafın başındaki ilk cümleye ya da son cümleye yerleştirilmişse bunu bulmak kolaydır. Ancak paragrafın ortasında yerleştirilmiş ise bulmak daha zordur. Ana fikri bulmak için metni ya da paragrafı iyi anlamak, bilgileri hatırlamak, konuşma ve okumada düşünce akışını izlemek ve metin içi bağlantılar kurmak için zorunlu olmaktadır (Güneş, 2021).

2.1. Metnin Ana Fikri

Metnin ana fikri nasıl bulunur? Ana fikrin açık veya örtük olmasına göre iki ana yol izlenmektedir. Açık verilen ana fikri bulmak için belirli paragraflar üzerinde inceleme yapılmaktadır. Örtük verilen ana fikir için metnin tamamı incelenmektedir. Bunlar aşağıda sırasıyla açıklanmaktadır.

Açık ana fikri bulma: Metinde doğrudan ifade edilen ana fikri bulmak kolaydır. Kurallara uygun yazılmış bir metinde ana fikir üç yolla bulunmaktadır. Birincisi metnin ilk paragrafında, ikincisi ikinci paragrafında, üçüncüsü ise son paragrafta arama olmaktadır. İyi yazılmış bir metinde yazar ana fikri daha ilk paragraftan itibaren sergilemeye başlamaktadır. Son paragrafta ise sonucu özetlemektedir. Bu nedenle ana fikri bulmak için önce metnin başındaki ve sonundaki paragraflar incelenmektedir. Bu amaçla aşağıdaki işlemler yapılmaktadır.

İlk paragrafta arama: Yazım kurallarına uygun bir metin ya da makalede yazar genellikle ilk paragraftan itibaren ana fikri ortaya koymaktadır. Okuyucu ana fikri bulmak için metnin başlığını ve ilk paragrafını okumalıdır. Ardından diğer paragrafları atlayarak son paragrafı okumalıdır. Her iki paragrafa dayanarak metnin ana fikri bulunmalıdır.

İkinci paragrafta arama: Eğer metnin birinci paragrafında ana fikir yer almıyorsa, hemen ikinci paragrafa geçilmeli, ikinci paragrafta aranmalıdır. İkinci paragrafta yazar ana fikrin ipuçlarını vermektedir. İkinci paragraftan sonra diğer paragraflar atlanarak son paragrafa geçilmelidir. Üç paragraftaki bilgilere dayanarak metnin ana fikri bulunmalıdır.

Son paragrafta arama: Eskiden yazarlar daha ilk paragrafta temel düşünceye girmezdi. Böyle bir yazım biçimi yoktu. Eski yazarlar ikinci paragraftan itibaren asıl konuya girer ve son paragrafta da özetleme yaparlardı. Bu tür metinlerde doğrudan son paragraf okuyarak metnin ana fikri bulunmalıdır (Güneş, 2015).

Önemli cümleleri bulma: Metni anlamak için ana fikirden sonra önemli cümlelere geçilmelidir. Metinler kendine anlam veren önemli cümlelerden ve ayrıntılardan oluşmaktadır. Bir metnin her yeri aynı derecede önemli değildir. Metinde açıklanan temel olayların yanında ayrıntıları içeren bilgiler de yer almaktadır. Yani metinde önemli cümlelerle birlikte ayrıntı içeren cümleler de kullanılmaktadır. Yazar önemli cümleleri tamamlayıcı bilgiler içeren cümlelerle çerçevelemektedir. Bir olaydan diğerine geçerken süslü geçiş cümlelerinden yararlanmaktadır. Böyle durumlarda önemli cümleler nasıl bulunur?

Bir metnin önce yukarıda anlatılan yöntemle ana fikri bulunur. Önemli cümleler ise ana fikri ararken metinde atlanan veya okunmayan paragraflarda aranır. Ana fikri ararken metnin ilk, ikinci ve son paragrafları okunmuştu. Geriye kalan paragraflarda önemli cümleleri bulmak için “*Bu paragraf neden ya da kimden bahsediyor ?*” sorusuyla işleme başlanmalıdır. Paragrafın giriş ve son cümlesi okunur. Anahtar kelimelerden hareket ederek veya anahtar cümlelerin geçtiği bir cümle seçilir. Gerekirse altı çizilir. Seçilen bu cümleyle diğer cümlelerin bağlantısı kontrol edilir. Önemli cümleleri bulmak için yapılan bu işlem diğer paragraflarda da tekrarlanır.

Ayrıntıları atlama: Metinde önemli cümleler ayrıntı ya da tamamlayıcı bilgileri içeren cümlelerle çerçevenmiştir. Yazarın düşüncelerini öğrenme açısından ayrıntı cümleleri ikinci derecede önemlidir. Bu cümleler bir düşünceden diğerine geçişi kolaylaştırmakta, önemli cümlelerin anlamını desteklemektedir. Bunların bazıları gerçekten anlamı tamamlamakta ve yararlı olmaktadır. Bazıları ise neşe katmakta, süslemekte, bazı hatırlatmalarda bulunmakta,

metni güzelleştirmekte ve metne akıcılık vermektedir. Etkili bir anlama açısından ayrıntı cümleleri okuma işlemi başka bir zamana bırakılmalı veya kalan zamanda okunmalıdır. Zira metnin ana düşüncesini öğrendikten sonra gerek duyulursa ayrıntıları okumak için her zaman metne dönülebilir. Ancak yine de ayrıntı cümleler arasında önemliden önemsiz doğru bir sıralama yapılmalıdır. Bazı ayrıntıları diğerlerine göre daha önemli olabilir. Bazılarının ise gerçekten önemi yoktur. Böylece önemli kısımlar okunarak önemsiz yerler atlanabilir (Güneş, 2015).

Metnin ana fikrini bulmak için bu uygulamalar yetersiz kalıyorsa, örtük verilen ana fikir bulma çalışmaları yapılmalıdır. Bunlar aşağıda açıklanmaktadır.

Örtük ana fikri bulma: Ana fikir her zaman açıkça ifade edilmemektedir. Bazen metin geneline yayılmış olmakta ve hiçbir yerde ipucu verilmemektedir. Bazen çeşitli kelime veya cümlelerle ima edilmekte, olaylar, gerçekler, nedenler veya örneklerden çıkarım yoluyla bulmak gerekmektedir. Bu tür metinlerde ana fikri bulmak için farklı işlemler yapılmaktadır. Bunların başında okunan metni iyi anlamak gelmektedir. Ana fikri belirlemede yanılığa düşmemek ve metni bütünüyle kavramak için dikkatlice okumak zorunlu olmaktadır. Metni iyi anlamak, ayrıntıları öğrenmek, metindeki içeriği zihne yerleştirmek ve hatırlamak için okumak gerekmektedir. Metin okunduktan sonra, "Bu yazıda yazarın asıl anlatılmak istediği nedir?" sorusuna doğru bir cevap alınırsa, ana fikir belirlenmiş olmaktadır. Eğer doğru cevap alınamaz ise aşağıdaki ipuçlarından yararlanılmaktadır.

Konuyu belirleme: Ana fikri bulma çalışmalarında metnin konusunu belirlemeye öncelik verilmelidir. Konuyu belirlemek için metin başından sonuna kadar okunmalı, ardından konusu belirlenmelidir. Bu süreçte "Metin kim veya neden bahsediyor?" vb. sorular sorulmalıdır.

Metni özetleme: Okuyucu metni dikkatlice okuduktan sonra kendi kelimeleriyle kısa bir özetini yapmalıdır. Ardından özetin metin konusuyla uyuma durumunu ve yazarın ifade ettiği fikirleri içerip içermediğini kontrol etmelidir. Bu özeti on veya on iki kelime kullanarak daha da kısaltmalıdır.

Metnin ilk ve son cümlesini inceleme: Yazarlar genellikle ana fikri, metnin ilk veya son cümlesine veya bunlara yakın cümlelere yerleştirmektedir. Bu cümleleri metinden ayırarak ana fikir özelliklerine sahip olup olmadıkları incelenmelidir. Bazen yazarlar "ancak, fakat aksine, yine de" gibi kelimeler kullanmaktadır. Bu kelimelerden sonra gelen ilk cümlenin ana fikir olma ihtimali yüksektir. Ya da ikinci cümlenin ana fikir olduğuna dair bir ipucudur. Bu cümleler dikkatle incelenmelidir.

Tekrar edilen fikirleri arama: Bir metinde tekrar edilen kelime, cümle veya fikirleri arama işlemi okuyucuyu ana fikre götürmektedir. Bu nedenle metnin çeşitli yerlerinde tekrar edilen cümle ve fikirler iyi izlenmelidir.

Hatalardan kaçınma: Okuyucu metni okuyarak ve zihinsel becerilerini kullanarak ana fikri kendisi belirlemelidir. Bu süreçte yaygın yapılan üç hataya dikkat edilmelidir. Bunlar kapsamı çok dar bir ana fikir cümlesi bulmak, çok geniş bir ana fikir cümlesi ve hem karmaşık hem de ana fikre zıt bir cümle belirleme olmaktadır (Prahl, 2022; Roell, 2019). Bu üç hatayı önlemek için belirlenen ana fikir cümlelerinin kapsamı kontrol edilmelidir.

2.2 Paragrafın Ana Fikri

Kelimeler cümleleri, cümleler paragrafları, paragraflar da metni oluşturmaktadır. Metinde bir veya birden fazla paragraf bulunmaktadır. Bunlar yazının küçük birer örneği olmaktadır. Paragraf duygu, düşünce, istek, durum, öneri veya olayın bir yönünü anlatan yazılardır. Birden fazla cümleyi içermektedir. Bu cümleler dil, düşünce ve anlatım özelliği bakımından birbirine bağlıdır. Paragraf aynı zamanda bir düşünce birimidir. Her paragrafta, ana fikir ve ana fikir çevresinde kümelenmiş cümleler vardır. Bunlar ana fikri desteklemektedir. Bir başka ifadeyle paragraf ana fikirle ilgili cümleler grubu olmaktadır. Bu nedenle paragraflardaki cümleler iki grupta ele alınmaktadır. Birincisi ana fikir cümlesidir. İkincisi ise ana fikri destekleyen, kanıtlayan, açıklayan ve örnekler sunan ayrıntı cümleleridir. Yapı bakımından incelendiğinde paragraflar giriş, gelişme ve sonuç olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Genellikle tek cümleden oluşan giriş bölümünde anlatılacak konu verilmektedir. Gelişme bölümünde ayrıntılar anlatılmakta, sonuç bölümünde ise anlatılan olay, düşünce veya duygular sonuca bağlanmaktadır.

Paragrafın ana fikri, yazarın okuyucuya vermek istediği mesaj ya da yazıyı yazma amacını içermektedir. Ana fikir, paragrafta sorulan “Yazarın vermek istediği mesaj nedir, yazar niçin anlatıyor?” sorularının cevabıdır. Kısaca paragrafın ana fikri o paragrafın yazılış amacıdır. Ana fikir, paragrafın içinde bir cümle halinde veriliyorsa buna açık ana fikir cümlesi denilmektedir. Paragrafta anlatılan her şeye bu cümle yön vermektedir. Açık ana fikir cümlesi yazarın tutumuna bağlı olarak paragrafın başında, ortasında ya da sonunda bulunmaktadır.

- Paragraf tüm dengeli yoluyla yazılmışsa ana fikir cümlesi başta yer almaktadır. Yani paragrafın ilk cümlesi hem konuyu hem ana düşünceyi yansıtmakta, arkadan gelen diğer cümleler ayrıntıları tamamlamaktadır.

• Paragraf tümevarım yoluyla yazılmış ise ana fikir cümlesi sonunda olmaktadır. Yani paragrafın son cümlesi ana fikri içermektedir. Bu durumda paragrafın son cümlesi, paragraf içinde önceden verilen ayrıntıların tümünü özetlemekte ve sonuç cümlesi olmaktadır.

• Ana fikir bazen paragrafın orta bölümünde verilmektedir. Böyle paragrafta ilk ve son cümleler ikincil fikirler ve tamamlayıcı ayrıntılardan oluşmaktadır (Morissette, 2017).

Açık ana fikri bulmak için şu yollar izlenmelidir:

- Önce paragrafın konusu belirlenmelidir. Bunun için *“Paragraf neden bahsediyor?”* sorusu sorulmalıdır.

- Paragrafta ana fikri temsil edebilecek bir cümle seçilmelidir. Bunun için *“Hangi cümle konuyla ilgili en önemli bilgileri içeriyor?”* sorusu sorulmalıdır.

- Seçilen cümle kontrol edilmelidir. Bunun için *“Paragraftaki bütün cümleler seçilen bu cümle ile bağlanabilir mi?”* sorusu sorulmalıdır.

- Son aşamada ise *“Bu cümle ana fikir cümlesi olabilir mi?”* sorusu sorulmalıdır. Bu cümlelerin diğer cümlelerle ilişkisi kontrol edilmelidir (Morissette, 2017).

Bazı paragrafta ana fikir paragrafın herhangi bir yerinde değil, paragrafın tümüne yayılmış olmaktadır. Buna örtük ana fikir denilmektedir. Örtük ana fikir, paragrafın tamamı okunarak çıkarım yoluyla bulunmaktadır. Bunun için paragraf dikkatlice okunmalıdır. Her paragraf okunduktan sonra aşağıdaki üç soru sorulmalıdır;

1) Metnin konusu nedir?

2) Yazar bu paragrafta bize ne söylemek istiyor?

3) Bu konuda söylediği en önemli düşünce nedir?

Bu soruların cevapları belirlendikten sonra paragrafta verilen;

- Olaylar, örnekler, hikâyeler ve kararlar belirlenmeli ya da çıkarılmalıdır.

- Metindeki başlık, alt başlık, tekrar edilen kelimeler, koyu yazılmış kelimeler vb. üzerinden hızlıca göz gezdirilmelidir (Boudreau, 2022).

-Son aşamada ise paragrafta *“ böylece, o halde, bana göre, kanımca, önemli olan...”* gibi ifadeler aranmalıdır. Bu ifadelerden okuyucuyu örtük ana fikre götürmektedir. Ana fikir ararken okuyucu kendi düşüncelerini değil, paragrafta yazarın yazdıklarını dikkate alması gerektiğini unutmamalıdır.

3. Sonuç

Okuma ve anlama çalışmalarının önemli bir aşamasını ana fikir bulma oluşturmaktadır. Ana fikir bulma becerileri okuma, konuşma, yazma gibi dil ve zihinsel becerileri geliştirmekte, aynı zamanda tahmin etme, zihinde canlandırma, bilgiler arasında bağ kurma, metindeki bilgi, olay ve örnekleri izleme, değerlendirme gibi becerilere de katkı sağlamaktadır. Bu nedenle erken yaşlardan itibaren iyi öğretilmesi gerekmektedir. Ancak araştırmalar çoğu öğrencinin ana fikir bulmada zorlandığı, bu sorulara doğru cevap vermediğini göstermektedir. Bu durum ana fikrin konu ile karıştırılması, metinde açık veya örtük verilmesi, metin türlerine göre değişmesi, ana fikir bulma konusundaki bilgi eksiklikleri gibi nedenlerden kaynaklanmaktadır. Dileğimiz iyi öğretilerek ana fikir bulma becerilerinin geliştirilmesi ve anılan sorunların çözülmesidir.

ÇIKAR ÇATIŞMASI BEYANI

Yazar bu çalışmada herhangi bir şekilde çıkar çatışması olmadığını beyan eder.

ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ BEYANI

Yazar bu çalışmada araştırma ve yayın etiğine uyulduğunu beyan eder.

YAZAR SORUMLULUK BEYANI

Yazar bu çalışmanın her aşamasını kendisinin yaptığını beyan eder.

REFERENCES/KAYNAKLAR

- Boudreau, M-P. (2022). Stratégies De Lecture, Trouver L'idée Principale, Chartier, 21.08.2022 tarihinde <https://www.itum.qc.ca> adresinden erişilmiştir.
- Giasson, J. (1995). *La lecture : De la théorie à la pratique*, Montréal : Éditeur Gaëtan Morin.
- Giasson, J. (2011). *La lecture. Apprentissage et difficultés*. Boucherville: Gaëtan Morin éditeur.
- Güneş, F. (2013). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller*, Ankara: Pegem A Yayınları.
- Güneş, F. (2015). *Etkinliklerle hızlı okuma ve anlama*, Ankara: Pegem A Yayınları.
- Güneş, F. (2021). *Anlama öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Güneş, F. (2022). *Ders kitaplarının özellikleri ve incelenmesi*. Ankara: SEAD Yayınları.
- Lachapelle, C. (2006). *Les stratégies de compréhension en lecture*, Document de Ministère De l'Éducation de la Saskatchewan, <http://www.sasked.gov.sk.ca/> adresinden erişilmiştir.
- Martinez, J.-P. (1994). *L'échec en lecture au coeur du désengagement scolaire. L'abandon scolaire*. Montréal : Éditions Logiques.

- Morissette, C. (2017). *Savoir relever les éléments importants dans un texte et les idées Secondaires*, Université Laval, Québec, Canada.
- Piste d'Enseignement (2019). *Idées Principales*, Articuler l'enseignement de la lecture-écriture, ADEL (UQAM), CSMV et CSSH, Canada.
- Prahl, A. (2022). How to find the main idea, Columbia College, 20.08.2022 tarihinde <https://www.english.glendale.cc.ca.us/topic.html> adresinden erişilmiştir.
- Roell, K. (2019). How to Find the Main Idea, 25.08.2022 günü <https://www.thoughtco.com> adresinden erişilmiştir.
- Saskatchewan. (2000). *Programme d'études*, Ministère de l'Éducation de la Saskatchewan.
- Saskatchewan. (2001). *Philosophie et méthodes d'enseignement*, Ministère de l'Éducation de la Saskatchewan.
- Toterau, C. (2005). *L'acte de lire*, Edition d'IUFM.
- Uysal, O. K ve Pala, S. G. (2022). Ana fikri bulma: Öğretmen ve öğrenciler neler yapıyor? Neden zorlanıyor?, *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 10(1), 44-66 / *Research in Reading & Writing Instruction*, 10(1), 44-66.